วัดมุจลินทวาปีวิหาร : การประกวด หุมรับ และแข่งขันปีนร้านเปรต

ประสิทธิ์ รัตนมณี [1]

ประเพณีท้องถิ่นวันสารทเดือนสิบ (ประเพณีชิงเปรต) ประจำปีของชาวพุทธวัดมุจลินทวาปีวิหาร ตำบลตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีการทำบุญตามพิธีกรรม 2 ครั้งต่อปี ครั้งแรกตรงกับแรม 1 ค่ำ เดือน 10 ชาวบ้านเรียกว่า "วันรับเปรต"[1] หรือ "วันรับตายาย" ชุมชนเชื่อว่า ญาติผู้ล่วงลับได้เคยหลงผิดในการทำกรรมได้ถูกกักขังไว้ในยมโลก ไม่มีความเป็นอิสระด้วยผลกรรม หนึ่งปีจะได้ถูกปลดปล่อยให้มีความเป็นอิสระ 15 วันเท่านั้น หลังครบกำหนด 15 วัน บรรดาญาติ ๆ เหล่านี้จะถูกกลับไปสู่ความไม่เป็นอิสระในยมโลกอย่างเดิม จนกว่าจะหมดบาปกรรม จึงมีการทำบุญครั้งที่สอง ตรงกับแรม 15 ค่ำ เดือน 10 สังคมไทยจะรับรู้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาว่า "วันสารทเดือนสิบ" ชาวบ้านจะเรียกว่า "วันส่งเปรต" หรือ "วันส่งตายาย"

วัดมุจลินทวาปีวิหาร : พิธีกรรมและกิจกรรมประจำปี

วันสารทเดือนสิบของวัดมุจลินทวาปีวิหาร ด้านรูปแบบหรือวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับท้องถิ่นอื่น ๆ ของภาคใต้ มีการกำหนดและดำเนินการตามรูปแบบและวัตถุประสงค์ขั้นตอนพิธีกรรมประจำปี ผสมผสานระหว่างพิธีกรรมทางศาสนา และกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในชุมชนแบบกึ่งบันเทิง การจัดกิจกรรมแต่ละปี มีการวางแผนงานร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการจัดงาน เทศบาล สภาวัฒนธรรมจังหวัด และประธาน 4 ชุมชน คือ ชุมชนมุจลินท์ ชุมชนริมคลอง ชุมชนโคกดีปรี และชุมชนโคกจันทร์ (ทั้งสี่ชุมชนมีชาวพุทธอาศัยอยู่) ในการกำหนดกิจกรรมเสริมความสัมพันธ์ประจำปี 2 แบบ คือ

แบบเกี่ยวเนื่องด้วยประเพณี เป็นกิจกรรมกึ่งบันเทิงที่ปฏิบัติกันมาจนเป็นรูปแบบหรือองค์ประกอบหนึ่งของประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ ซึ่งดูเหมือนว่าจะขาดไม่ได้ แม้ว่าจะไม่นับเนื่องรูปแบบหรือขั้นตอนสำคัญที่ต้องปฏิบัติในแง่ของพิธีกรรม คือ การประกวด หุมรับ และการแข่งขันปีนร้านเปรต

แบบไม่เกี่ยวเนื่องด้วยประเพณี เป็นกิจกรรมที่ถูกกำหนดเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เป็นกิจกรรมเสริมความสนุก บันเทิง และความสามัคคีภายในชุมชน เช่น การประกวด

---

[1] นักวิจัย สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

[1] วันรับเปรต ส่งเปรต ตามความรู้สึกของชาวบ้านเหมือนกับเป็นวัน "รับ-ส่งตายาย" ด้วยสาเหตุมาจากสังคมในอดีตเป็นครอบครัวขยาย มีความรักความผูกพันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวมีสูง ตายายที่ล่วงลับไปแล้ว สมาชิกครอบครัวคิดว่า ไม่ได้ไปไหนจะกลับมาเยี่ยมเยียนบุตรหลาน ดังนั้น แรม 1 ค่ำ เดือน 10 สมาชิกภายในครอบครัวต้องไปวัดรับศีล 5 กวาดบ้านเรือนให้สะอาด อย่าทะเลาะเบาะแว้ง ตลอดเวลา 15 วัน เพราะตายายจะได้กลับไปอย่างมีความสุข ได้เห็นบุตรหลานอยู่ในศีลธรรม มีความรักความสามัคคีกันภายในครอบครัว

ร้องเพลงลูกทุ่ง การประกวดนางงาม การแข่งขันฟุตบอล แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน การแข่งขันเปตอง

การประกวดหฺมฺรับ[2] : การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เอกลักษณ์ของชุมชน

การจัด หฺมฺรับ (สำรับ) เป็นพิธีกรรมสำคัญอันเนื่องด้วยประเพณีชิงเปรตที่ได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษ มีการสืบทอดมาตามประเพณีด้านพิธีกรรม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรัก กตัญญูต่อบรรพชนที่ล่วงลับไปแล้ว แม้ปัจจุบันการจัด หฺมฺรับ ภายในครอบครัวจะลดความเข้มข้นลงไปบ้าง เพราะความแปรเปลี่ยนทางสถาบันครอบครัวแบบขยายไปสู่ความเป็นครอบครัวเดี่ยว สมาชิกครอบครัวมุ่งเน้นกับการประกอบอาชีพหลักในการดำเนินชีวิตแต่ละวัน การจัด หฺมฺรับ ต้องมีเวลาและความรู้ นำมาซึ่งความยุ่งยากกับครอบครัวสมัยใหม่ การกำหนดกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรมการจัด หฺมฺรับ เพื่อการประกวดให้เป็นไปตามเป้าประสงค์หลักในการฟื้นฟู อนุรักษ์พิธีกรรมส่วนนี้เอาไว้ให้ลูกหลานได้เรียนรู้ ศึกษาและได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมอย่างถูกวิธีพิธีกรรม

การกำหนดเกณฑ์พิจารณาการประกวดเริ่มจากความพร้อมเพรียง ความสมบูรณ์การตั้งขบวนแห่กลองยาว รูปแบบและส่วนประกอบการจัด หฺมฺรับ ขนาดก้น (กระเชอ) หฺมฺรับ มีขนาด 1 ฟุต ภายในประกอบสิ่งของจำเป็นตามความเชื่อในพิธีกรรมของชุมชน จะมีข้าวสาร น้ำตาลทราย กล้วย และเครื่องครัว[3] ภายนอกประดับด้วยขนมพิธีกรรมที่ขาดไม่ได้ 5 อย่าง

- ขนมดีซำ (ขนมเจาะหู) คือหมายจะให้ไว้เพื่อเป็นเงินเบี้ยสำหรับใช้สอย
- ขนมลา คือหมายจะให้แทนเครื่องนุ่งห่มแพรพรรณ
- ขนมบ้า คือหมายจะให้บรรพชนใช้เป็นลูกสะบ้าสำหรับเล่นสงกรานต์
- ข้าวพอง คือหมายจะให้เป็นแพล่องลอยพาบรรพชนข้ามห้วงมหรรณพกล่าวคือสังสารวัฏ
- ขนมกง (ขนมไข่ปลา) คือหมายจะให้เป็นเครื่องประดับ

นอกจากนั้นแล้วยังประดับด้วย ธูป เทียน ขนมคอเป็ด และขันน้ำ (ไว้สำหรับกรวดน้ำ) ทางคณะกรรมการจัดพิธีกรรม ได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้เข้าร่วมการประกวด หฺมฺรับ จะส่งในนามของชุมชน ครอบครัว ชมรมก็ได้ เป้าประสงค์การจัดประกวดไม่ใช่เป็นการแข่งขันเพื่อชัยชนะ แต่แข่งขันเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูรูปแบบโบราณไว้ให้ลูกหลานได้เข้ามามีส่วนรับรู้ รู้เห็นสิ่งดี ๆ ภายในชุมชนอันเป็นมรดกตกทอดของบรรพชน

การประกวด หฺมฺรับ นอกเหนือจากการรักษารูปแบบประเพณีไว้แล้ว จะเห็นความสามัคคีภายในชุมชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันประกอบรูปแบบ หฺมฺรับ เพื่อให้ชนะใจกรรมการ โดยในช่วงเช้าของ “วันส่งเปรต” จะมีขบวนการแห่ หฺมฺรับ ด้วยขบวนกลองยาวแต่ละชุมชนได้จัดเตรียมมา

---

[2] หฺมฺรับ หรือ มรับ เดิมใช้ไม้ไผ่สานเป็นกระบุงเตี้ย ๆ หรือสานเป็นกระเชอ (ปัจจุบันอาจใช้ถาดหรือกะละมังแทน) ข้างในบรรจุสิ่งของต่าง ๆ เช่น ข้าวสาร หัวหอม กระเทียม พริก เกลือ น้ำตาล กะปิ ปลาเค็ม เนื้อเค็ม กล้วย อ้อย มะพร้าว ด้าย เข็มเย็บผ้า ธูปเทียน ฯลฯ โดยเอาของเหล่านี้รองก้นและใส่ไว้ด้านใน ส่วนด้านนอกใส่ขนมไหว้ตายายต่าง ๆ โดยชั้นนอกสุดใช้ผืนขนมลาปิดคลุมตกแต่งเป็นรูปเจดีย์มียอดแหลม หรือรูปอื่น ๆ ปักธงทิวหรือทำเป็นพุ่มเงิน ประดับประดาให้สวยงาม บางท้องถิ่นอาจจัดให้มีการประกวด หฺมฺรับ หรือ มรับ นี้ด้วย (สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์, 2536 : 38

[3] การใส่อาหารแห้งใน หฺมฺรับ ในวันส่งเปรต เพื่อต้องการให้วิญญาณของบรรพบุรุษ ลูก หลาน จะได้นำกลับไปในโลกที่พวกเขามา จะได้ไม่มีความลำบาก ไม่ต้องอดอยาก การจัด หฺมฺรับ เป็นการเป็นห่วงญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว (นางเฉลียว สุวรรณยุหะ, สัมภาษณ์ 27 ตุลาคม 2550)

ขบวนการแห่ หฺมฺรับ แต่ละชุมชนจะจัดกระบวนการแห่มาพร้อมกับกลองยาว รำวงเพื่อความพร้อมเพรียง สวยงามชนะใจกรรมการ (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

การแห่ หฺมฺรับ เสร็จแล้ว จะนำไปวางไว้ภายในสถานที่ที่ทางคณะกรรมการจัดงานได้เตรียมไว้ โดยแบ่งการประกวดออกเป็น 2 ประเภท

1. ประเภทสวยงาม จะพิจารณาการตัดสินจากความสวยงาม ความเป็นระเบียบถูกต้องวิธีตามแบบการจัด หฺมฺรับ ผู้ส่งประกวดประเภทสวยงามจะมาในรูปแบบของครอบครัว โดยผู้สูงวัยภายในชุมชนแต่ละครอบครัว ที่มีความรู้ ความชำนาญในรูปแบบด้านประเพณีการจัด หฺมฺรับ โดยใช้ขนมลาเป็นหลักในการจัด มีต้ม ขนมเทียน ขนมสะบ้า ข้าวพอง ขนมไข่ปลาเป็นส่วนประกอบ

หฺมฺรับ บางส่วนที่ส่งเข้าประกวดประเภทสวยงาม ประดับด้วยขนมตามพิธีกรรมอย่างน้อย 5 ชนิด และมีขนาดก้นเชออย่างน้อย 1 ฟุต (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

2. ประเภทความคิด จะพิจารณาการตัดสิน จากการออกแบบความคิดอย่างสร้างสรรค์ตามรูปแบบ หฺมฺรับ ใช้ขนมเกี่ยวเนื่องกับประเพณีทำบุญเดือนสิบ ผู้ที่ส่งเข้าประกวดประเภทนี้จะมาใน

รูปแบบของชุมชน ชมรม จะเน้นเรื่องราวประวัติทางพระพุทธศาสนา บอกเรื่องราวประเพณีชิงเปรต จะใช้ขนมลาเป็นหลักในการจัด จะมีขนมอื่นๆ เกี่ยวเนื่องพิธีกรรม มาประดับตกแต่งตามรูปแบบ

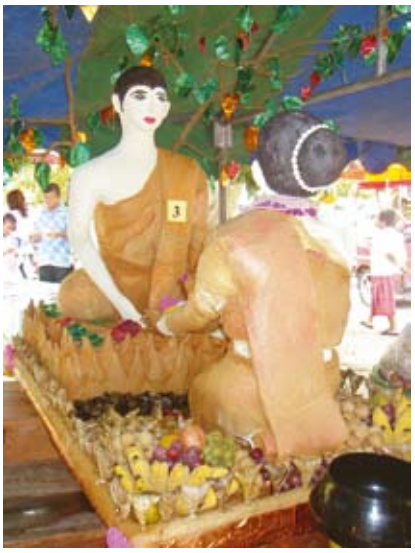

หมฺรับ บางส่วนที่ส่งเข้าประกวดประเภทความคิด รูปแบบการจัดจะเน้นเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาและเรื่องราวการทำบุญเดือนสิบ (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

การแข่งขันปีนร้านเปรต : สนุก ท้าทาย และการอนุรักษ์วัฒนธรรม

รูปแบบหรือวัตถุประสงค์การประกอบพิธีบุญวันสารทเดือนสิบใน "วันส่งเปรต" ขั้นตอนพิธีกรรมทางศาสนาคล้ายกับ "วันรับเปรต" จะมีความแตกต่างเฉพาะกิจกรรมปลีกย่อยที่วัดมุจลินท์ฯ ได้จัดให้มีขึ้นเป็นรูปแบบเฉพาะ สำหรับการจัดเตรียมที่วางอาหารหรือขนมเดือนสิบ สำหรับให้ตายายได้รับประทานบนร้านเปรต 2 แบบด้วยกัน จัดแจงบนร้านเปรต[4] ตัวความสูง โดยมีคติความเชื่อว่า เปรตที่มีรูปร่างสูงได้รับประทานอย่างสะดวก ส่วนที่สอง จัดแจงไว้บนร้านเปรตตัวต่ำเพื่อให้เปรตที่มีความสูงไม่มากนักได้รับประทานอย่างสะดวก ทั้งสองส่วนได้จัดให้มีขึ้นภายในวัด โดยไม่มีการจัดเตรียมร้านเปรตภายนอกวัดเหมือนเช่นชุมชนอื่นๆ ปฏิบัติกัน

[4] ร้านเปรต (หลาเปรตหรือศาลาเปรต) ซึ่งอาจใช้เสื่อปูลงบนพื้นดิน หรือวางบนศาลา บางแห่งอาจทำเป็นแคร่สูงจากพื้นดินเล็กน้อย แต่บางแห่งอาจทำสูงถึง 10-15 เมตร บางแห่งอาจทำ "ร้านเปรต" เป็นอาคารถาวร เรียกว่า "หลาเปรตหรือศาลาเปรต"

ร้านเปรตสำหรับวางอาหารจะถูกกำหนดขึ้นมาสองแบบ แบบสูงกับแบบเตี้ย สำหรับเปรตตัวสูงและเปรตตัวเตี้ย สามารถมารับส่วนบุญได้ทุกตน (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

ขั้นตอนพิธีกรรมในช่วงเช้าเริ่มจากการรับศีล ฟังเทศน์ ตักบาตร และพระฉันภัตตาหารเพลเสร็จแล้วประมาณเวลา 13.00 น. เป็นการทำพิธี "ชิงเปรต" จะมีเด็ก ๆ มายืนล้อมรอบร้านเปรตเพื่อรอสัญญาณการดึงสายสิญจน์จากประธานสงฆ์ ช่วงระหว่างนั้นพระภิกษุสงฆ์ต้องสวดอนุโมทนากถาเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้กรวดน้ำ เพื่อแผ่ส่วนบุญส่วนกุศลไปให้กับญาติผู้ล่วงลับในครั้งนี้ จากนั้นพระภิกษุสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธีจะดึงสายสิญจน์ที่เชื่อมต่อพิธีสงฆ์กับร้านเปรต เพื่อเป็นสัญญาณบ่งบอกให้ทุกคนรู้ว่าขั้นตอนของพิธีกรรมทางศาสนาเสร็จแล้ว ทุกคนที่ยืนรออยู่บริเวณร้านเปรตจะกรูกันเข้าไปชิงเปรตอย่างสนุกสนาน โดยพื้นฐานทางพิธีกรรมการชิงเปรต ไม่ใช่เพื่อต้องการแย่งชิงอาหารตามความรู้สึกบางส่วนของชาวพุทธสมัยใหม่ แต่ต้องการให้ญาติ ๆ ผู้ที่มารับส่วนบุญได้มีความสนุกสนานไปพร้อม ๆ กับบุตรหลาน

ระหว่างพระสงฆ์อนุโมทนากถา ชาวพุทธร่วมกรวดน้ำเพื่อแผ่ส่วนบุญส่วนกุศลไปให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว เด็ก ๆ จะมายืนล้อมรอบร้านเปรต รอพระประธานจะให้สัญญาณด้วยการดึงสายสิญจน์เชื่อมต่อระหว่างร้านเปรตกับพิธีสงฆ์ (ภาพถ่าย 27 กันยายน 2550)

เสร็จพิธีกรรม ประธานสงฆ์ดึงสายสิญจน์ หลุดจากร้านเปรตแล้ว เด็ก ๆ จะวิ่งกรูกันขึ้นไปบนร้านเปรตเพื่อ "ชิงเปรต" ตามรูปแบบของพิธีกรรม เป็นการสร้างความสนุกสนานให้กับญาติ ๆ ผู้ล่วงลับได้มีความสุข สนุกสนานร่วมกับบุตรหลาน (ภาพถ่าย 27 กันยายน 2550)

ขั้นตอนพิธีกรรมการ "ชิงเปรต" เสร็จสิ้นลง กิจกรรมกึ่งบันเทิงที่ปฏิบัติกันมาจนเป็นรูปแบบหรือองค์ประกอบหนึ่งของประเพณีการทำบุญวันเดือนสิบ ดูเหมือนว่าจะขาดไม่ได้ แม้จะไม่ถือเป็นรูปแบบหรือขั้นตอนสำคัญที่ต้องปฏิบัติในแง่ของพิธีกรรม คือการจัดทีมแข่งขันปีนร้านเปรต เก็บขนมเดือนสิบและสิ่งของต่าง ๆ ที่ถูกจัดวางไว้ข้างบน โดยมีรางวัลเป็นเครื่องตอบแทน การแข่งขันปีนร้านเปรตใช่ว่าจะปีนขึ้นได้ง่าย ๆ เพราะทางคณะกรรมการจัดงานได้ใช้ต้นหมากสูงประมาณ 10 เมตร เคี่ยวเทียนจนละลายเป็นน้ำเทียนทาไปทั่วทั้งต้น ใช้น้ำมันเครื่องทาภายนอกอีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีความลื่นเป็นอย่างมาก การแข่งขันจัดเป็นทีม ๆ ละ 2 คน ในการช่วยเหลือกัน ผ้าจะเป็นวัสดุถูกนำมาใช้ในการปีนขึ้นไป

การแข่งขันปีนร้านเปรต แต่ละทีมใช้เวลาในการปีนทีมละ 10 นาที ทีมไหนสามารถไปแตะใต้เพดานข้างบนได้จะเป็นฝ่ายชนะ (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

การแข่งขันปีนร้านเปรตใช้เวลาทีมละ 10 นาที ผลัดเปลี่ยนเวียนกันไปในแต่ละทีม จนกว่าทีมใดสามารถปีนขึ้นไปแตะใต้เพดานร้านเปรตได้จะเป็นฝ่ายชนะการแข่งขัน ของรางวัลทั้งหมดจะตกเป็นของทีมผู้ชนะ มีขนมเดือนสิบ เสื้อผ้า นาฬิกา และ

เงินรางวัล 2,000 บาท จากผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

ผู้แข่งขันปีนร้านเปรต สามารถแตะใต้เพดานร้านเปรตจนสำเร็จ รวมระยะเวลาในการแข่งประมาณ 2 ชั่วโมง (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

การแข่งขันแม้จะใช้เวลาประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง ท่ามกลางอากาศร้อน ผู้เข้าร่วมแข่งขันไม่ย่อท้อในการชิงชัย การปีนร้านเปรตในแต่ละช่วง จะต้องพันผ้าให้เป็นเกลียว ผูกกับเสาเปรตให้แน่น ใช้แรงดึงผ้ากวาดน้ำมันเครื่องและเทียนรอบเสาเปรตให้หมด จึงจะปีนขึ้นไปได้ มิฉะนั้นจะลื่นไหลลงมา ผู้ชิงชัยจะต้องมีความอดทนต่อสภาพอากาศที่ร้อนและบังคับอารมณ์ของตนเองอย่าให้ท้อ บวกกับกำลังขาและแขนต้องแข็งแรงในการปีนขึ้นไป

ผู้พิชิตร้านเปรตและสมาชิกในทีมขึ้นไปนำสิ่งของและโปรยลงมาให้กับบรรดาผู้เข้าร่วมในการแข่งขัน เป็นการร่วมสนุกช่วงสุดท้ายของการ “ชิงเปรต” (ภาพถ่าย 11 ตุลาคม 2550)

การชิงเปรตช่วงสุดท้ายขึ้นอยู่กับเวลาของผู้เข้าร่วมชิงชัยในการพิชิตร้านเปรต โดยทางคณะกรรมการจัดงานจะเตรียมบันไดขึ้นไปบนร้านเปรต

สำหรับสมาชิกภายในทีมผู้ชนะจะได้ช่วยกันนำสิ่งของลงมา และบางส่วนจะโปรยสิ่งของลงมาให้กับผู้เข้าร่วมในพิธีการแข่งขันปีนร้านเปรต เป็นการร่วมกัน "ชิงเปรต" ช่วงสุดท้ายของพิธีกรรมวันสารทเดือนสิบ

การประกวด หฺมฺรับ และการแข่งขันปีนร้านเปรต เป็นกิจกรรมที่เข้ามาหนุนเสริมให้งานประเพณีบุญสารทเดือนสิบของวัดมุจลินทวาปีวิหารมีสีสันความบันเทิง สนุกสนาน กลายเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากชาวพุทธที่ได้เดินทางเข้ามาร่วมงานบุญได้เป็นอย่างดี ท่ามกลางการควบคุมดูแลอย่างเต็มที่ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ รูปแบบการประกอบพิธีกรรมของชุมชนเริ่มคลายตัวไปสู่การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานราชการมากยิ่งขึ้น เทศบาลเมืองหนองจิก สภาวัฒนธรรมจังหวัด อบต. โดยมีประธานแต่ละชุมชนเป็นผู้ประสานงานและดำเนินการในการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณในการจัดแต่ละกิจกรรม วัดมุจลินทวาปีวิหารกลายเป็นจุดศูนย์กลางในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการประกอบพิธีกรรม แต่สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนเริ่มเลือนหายไป เช่น การทำต้ม ทำขนมลา ขนมเทียน ข้าวพอง ภายในครัวเรือน ชุมชนจะหันมาใช้วิธีการซื้อขนมในพิธีกรรมจากตลาดมากยิ่งขึ้น ไม่กี่ครัวเรือนยังคงรักษาวัฒนธรรมในส่วนนี้ไว้ และการจัด หฺมฺรับ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ที่รู้วิธีการจัด โดยลูกหลานๆ มักจะไม่ค่อยสนใจในวิธีการ การคลายตัวทางวัฒนธรรมด้านของประเพณีชาวพุทธเข้าไปอิงอาศัยกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ด้วยกฎระเบียบและวิธีการมาช่วยหนุนเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมนอกเหนือจากความเชื่อ อย่างไรก็ตาม รูปแบบพิธีกรรมยังตั้งอยู่บนพื้นฐานทางศาสนา ที่ชุมชนพยายามรักษาไว้ ด้วยความเชื่อ ความเคารพบูชา และความกตัญญูต่อญาติผู้ล่วงลับด้วยความผูกพันพันธะสัญญาด้านจิตใจ "ถ้าลูกหลานไม่ได้มาทำบุญวันสารทเดือนสิบ ญาติผู้ล่วงลับจะเที่ยวมองหาลูกหลานไปตามวัดต่างๆ เพื่อจะหวังขอส่วนบุญ" (นางประดับ สุวรรณนิตย์, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

❑❑❑❑❑❑❑❑❑

เอกสารอ้างอิง

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. **ประเพณีท้องถิ่นภาคใต้.** งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณรายได้ ปี 2536 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ข้อมูลสัมภาษณ์

เฉลียว สุวรรณยุหะ, สัมภาษณ์ วันที่ 11 ตุลาคม 2550, วัดมุจลินทวาปีวิหาร ตำบลตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี.

ประดับ สุวรรณนิตย์, สัมภาษณ์ วันที่ 11 ตุลาคม 2550, วัดมุจลินทวาปีวิหาร ตำบลตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี.

❑❑❑❑❑❑❑❑❑